

Hjelp oss å kartlegge stor og liten ramsløkflue i Norge!

Det skal utarbeides faggrunnlag for et utvalg trua arter i Norge, med tanke på eventuell utvelgelse som prioritert art etter naturmangfoldloven. Fylkesmannen i Hordaland har fått ansvar for å utarbeide faggrunnlaget for **stor ramsløkflue** *Portevinia maculata* og **liten ramsløkflue** *Cheilosia fasciata*. Begge artene er pr. 2011 rødlistet som sterkt truet (EN) i Norge, men kunnskapen om utbredelse og forekomst er begrenset.

Mørketall?

Frem til 2010 var begge artene bare kjent fra et fåtall lokaliteter i og rundt Bergen. De siste par årene er det gjort nye undersøkelser, først i Bergen og Askøy kommuner, og siden i flere kommuner i Sunnhordland, med fokus på liten ramsløkflue. Disse viser at denne er vanligere enn en tidligere har visst. Den ble funnet de fleste steder med forekomst av ramsløk. Den er også funnet flere steder på Sunnmøre i 2010. Stor ramsløkflue er mindre kjent. Nyere funn foreligger bare fra tre lokaliteter, i Kvam og Kvinnherad kommuner i Hordaland og i Gjemnes kommune i Møre og Romsdal, men det er grunn til å tro at heller ikke denne arten er uvanlig i områder med gode forekomster av ramsløk på Vestlandet.

Kartlegging 2011

For å få bedre kunnskap om artenes forekomst og utbredelse skal det gjøres en kartleggingsinnsats i 2011. Et utvalg lokaliteter med ramsløk vil bli undersøkt i alle fylker innen artens utbredelsesområde, fra Østfold til sørlige Sør-Trøndelag.

Hvordan skille artene fra hverandre?

Voksne insekter kan dokumenteres ved innfangning eller foto, men det er også mulig å skille artene ved observasjon i felt. Stor og liten ramsløkflue er nokså forskjellige å se til (se bestemmelsesnøkkel og fig. 2 og 3). Derfor tror vi at hobbyentomologer og andre naturinteresserte med godt øye for detaljer vil kunne være til hjelp i kartleggingen.

Liten ramsløkflue påvises enkelt ved å observere larvenes bladminer i ramsløkblader (se fig. 1). Dette er den eneste arten som lager slike på ramsløk. Larver av stor ramsløkflue lever i løken, og er dermed vrien å påvise, så

her må en basere seg på observasjon av voksne individer.

Artene har litt forskjellig flyperiode. Liten ramsløkflue klekkes enkelte år allerede sist i april og flyr til begynnelsen av juni. Den er samkjørt med perioden da ramsløkplanten har friske blader. Stor ramsløkflue flyr litt senere, fra slutten av mai og utover i juni. Den sitter ofte på bladene og soler seg, og er lite sky.

Figur 1. Bladmine med ung larve av liten ramsløkflue. Foto: Tore R. Nielsen.

Hjelp oss å registrere!

Kjenner du til voksesteder for ramsløk, er det bare å gå ut og se etter fluer! Sikre observasjoner registreres fortrinnsvis direkte i artsobservasjoner.no eller sendes til

Fylkesmannen i Hordaland
Miljøvern- og klimaavdelingen
v/Olav Overvoll
Pb. 7310
5020 Bergen
olav.overvoll@fylkesmannen.no

Usikre observasjoner sendes til samme adresse. NB: Gjennomførte ramsløklkaliteter uten funn av ramsløkfluer er like viktig! Registreringssystemet for småkryp i artsobservasjoner.no er tilrettelagt for dette: Kryss av i siste rute i rapporteringsskjemaet. Registrer gjerne også planten i rapporteringssystemet for vekster, om den ikke er registrert her fra før!

Fakta om ramsløkfluene i dette oppropet er basert på:

Nielsen, T.R. 2011. Liten ramsløkflue *Cheilosia fasciata* i Norge. - Insekt-Nytt 36: 17-36.

Bestemmelsesnøkkel

Liten ramsløkflue (*Cheilosia fasciata*)

Øynene hårete. Følehornene brunsvarte.
Avstanden mellom nedre øyekant og munnkant stor, så mye som cirka $\frac{1}{4}$ av hodehøyden.
Føttene gule på basale $\frac{1}{3}$ - $\frac{1}{4}$ av skinnebeina.
Bakkroppen langhåret og relativt slank.

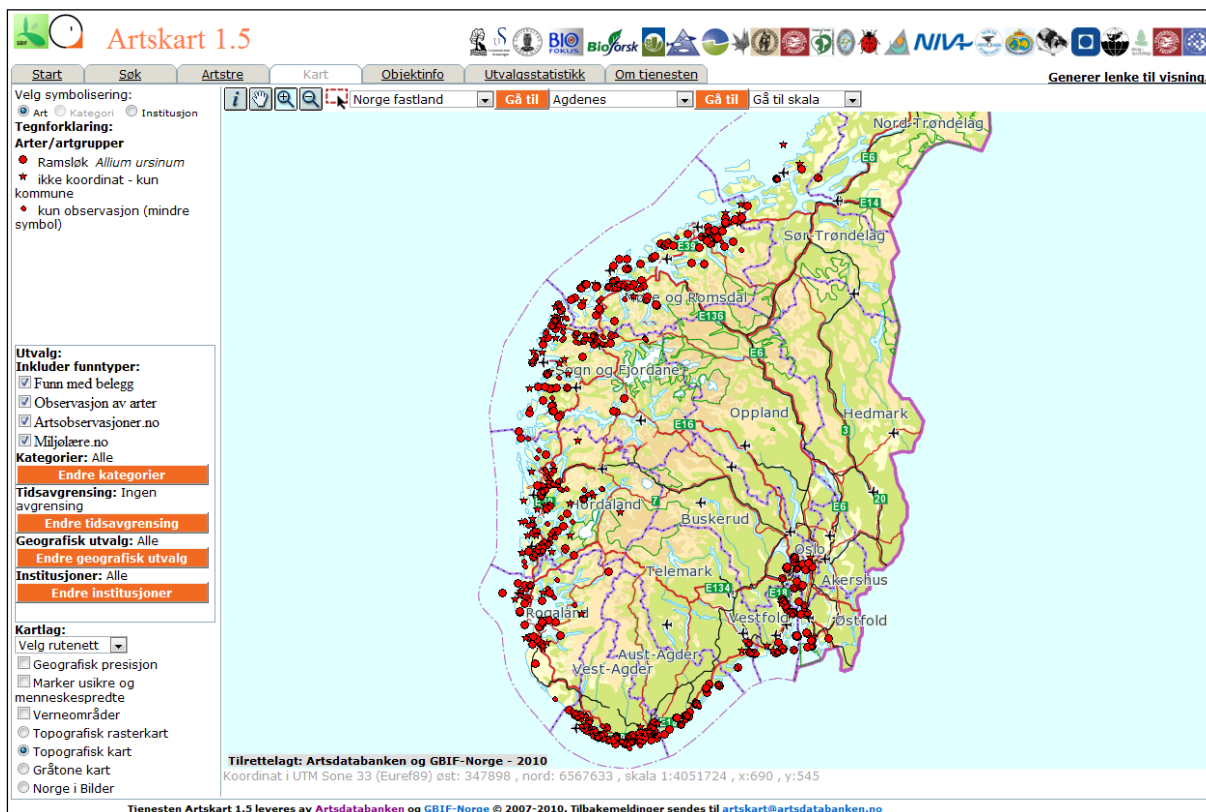
Figur 2. Liten ramsløkflue *Cheilosia fasciata*, hann.
Foto: Tore R. Nielsen.

Stor ramsløkflue (*Portevinia maculata*)

Øynene nakne, uten hår. Følehornenes tredje ledd oransje. Avstanden mellom nedre øyekant og munnkanten kort, bare litt lenger enn dybden på følehornas tredje ledd. Føttene svarte, bare knærne smalt gule. Bakkroppen korthåret og forholdsvis brei, alle bakkropsledd tydelig breiere enn lange.

Figur 3. Stor ramsløkflue *Portevinia maculata*, hann.
Foto: Chris Webster, British Hoverflies
(www.3644.co.uk).

Figur 4. Utbredelse av ramsløk *Allium ursinum* i Norge fra Artskart.